Suuri valiokunta

Perjantai 24.3.2017 klo 13.33—14.51

Läsnä
puheenjohtaja Anne-Mari Virolainen kok
2. varapuheenjohtaja Tytti Tuppurainen sd
jäsen Eva Biaudet r
jäsen Simon Elo ps
jäsen Sari Essayah kd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15) (16 osittain)
jäsen Jukka Gustafsson sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14) (15 osittain)
jäsen Timo Harakka sd (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18) (3 osittain)
jäsen Emma Kari vihr
jäsen Johanna Karimäki vihr
jäsen Elsi Katainen kesk (1, 2) (3 osittain)
jäsen Jari Leppä kesk (3 osittain)
jäsen Sanna Marin sd (1, 2) (3, 15 osittain)
jäsen Mika Niikko ps (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18) (3, 15 osittain)
jäsen Sari Raassina kok (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14) (15 osittain)
jäsen Ville Tavio ps
jäsen Sampo Terho ps
jäsen Sinuhe Wallinheimo kok (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14) (15 osittain)
jäsen Juhana Vartiainen kok (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14) (15 osittain)
varajäsen Juho Eerola ps (1, 2) (3 osittain)
varajäsen Pekka Haavisto vihr (1, 2) (3 osittain)
varajäsen Ari Jalonen ps (3 osittain)
varajäsen Jukka Kopra kok (1, 2) (3 osittain)
varajäsen Riitta Myller sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14) (15 osittain)
varajäsen Arto Pirttilahti kesk (1, 2) (3 osittain)
varajäsen Juha Pylväs kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14) (15 osittain)
varajäsen Annika Saarikko kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14) (15 osittain)
varajäsen Eero Suutari kok (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14) (15 osittain)
varajäsen Ben Zyskowicz kok (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18) (3, 15 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Peter Saramo
valiokuntaneuvos Anna Sorto

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 23 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksien muuttamisesta (sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 22/2017 vp
Valiokunnan lausunto StVL 2/2017 vp

Valiokunnassa oli kuultavana:
- johtaja Essi Rentola, sosiaali- ja terveysministeriö

Kuultiin asiantuntijaa. Puheenvuoron käyttivät ed. Wallinheimo, Tuppurainen, Essayah, Elo, Karimäki, Zyskowicz ja Biaudet. Asiantuntija vastasi puheenvuoroihin.

Asiantuntijakuulemisen päätyttyä puheenvuoron käyttivät puheenjohtaja Virolainen sekä ed. Essayah, Elo, Tuppurainen ja Karimäki.

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 24/2017 vp: Valiokunta yhtyy erikoisvaliokunnan lausunnon mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

4. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (jäädyttämis- ja konfiskaatiopäätösten vastavuoroinen tunnustaminen)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 2/2017 vp
Valiokunnan lausunto LaVL 6/2017 vp

Lakivaliokunnan lausunto LaVL 6/2017 vp on saapunut valiokuntaan.

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 25/2017 vp: Valiokunta yhtyy erikoisvaliokunnan lausunnon mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

5. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uusiutuvan energian direktiivi)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 5/2017 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 10/2017 vp
Valiokunnan lausunto MmVL 5/2017 vp
Valiokunnan lausunto YmVL 5/2017 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto MmVL 5/2017 vp on saapunut valiokuntaan.

Ympäristövaliokunnan lausunto YmVL 5/2017 vp on saapunut valiokuntaan.

Päätettiin lähettää lausunnot työjaostoon.

Keskustellessa asian käsittelystä työjaostossa puheenvuoron käyttivät puheenjohtaja Virolainen sekä ed. Karimäki ja Tuppurainen.

6. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (varhaisen vaiheen saneeraus ja toinen mahdollisuus)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 13/2017 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 13/2017 vp
Valiokunnan lausunto LaVL 5/2017 vp

Lakivaliokunnan lausunto LaVL 5/2017 vp on saapunut valiokuntaan.

Puheenvuoron käyttivät puheenjohtaja Virolainen sekä ed. Tuppurainen ja Essayah. Asian käsittely keskeytettiin ja sitä jatkettiin 15 §:ssä ministeri Lindströmin läsnä ollessa.

Ministeri Lindströmin kuulemisen jälkeen puheenvuoron käyttivät ed. Tuppurainen ja Essayah. Ministeri Lindström vastasi puheenvuoroihin.

Todettiin, että suuri valiokunta ottaa asiaan kantaa seuraavassa kokouksessa.

7. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan unionin ja Myanmarin välisen investointisuojasopimuksen neuvottelemisesta (Myanmarin kanssa tehtävä investointisuojasopimus)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 20/2017 vp
Valiokunnan lausunto UaVL 4/2017 vp

Ulkoasiainvaliokunnan lausunto UaVL 4/2017 vp on saapunut valiokuntaan.

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 26/2017 vp: Valiokunta yhtyy erikoisvaliokunnan lausunnon mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

8. Valtioneuvoston selvitys: Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2017

Valtioneuvoston E-selvitys E 123/2016 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 7/2017 vp
Valiokunnan lausunto LaVL 1/2017 vp
Valiokunnan lausunto MmVL 2/2017 vp
Valiokunnan lausunto TuVL 2/2017 vp
Valiokunnan lausunto UaVL 2/2017 vp

Merkittiin saapuneeksi tarkastusvaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä.

9. Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi makrotaloudellisen rahoitusavun myöntämisestä Moldovan tasavallalle

Valtioneuvoston E-selvitys E 14/2017 vp
Liiteasiakirja Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi makrotaloudellisen rahoitusavun myöntämisestä Moldovan tasavallalle perusmuistio

Valiokunta merkitsi saapuneeksi valtiovarainvaliokunnan kannanoton: Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan.

Valiokunta päätti lähettää erikoisvaliokunnan kannanoton tiedoksi valtioneuvostolle.

10. Valtioneuvoston selvitys: Oikeus- ja sisäasioiden alan EU-tietojärjestelmät ja niiden kehittäminen

Valtioneuvoston E-selvitys E 16/2017 vp (asiakirja A 10)
Liiteasiakirja EU; OSA; Oikeus- ja sisäasioiden alan EU-tietojärjestelmät ja niiden kehittäminen perusmuistio

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta lähetti asian mahdollisia toimenpiteitä varten perustuslakivaliokuntaan ja hallintovaliokuntaan.

11. Valtioneuvoston selvitys: EU; tieliikenne; Vallettan julistus tieliikenneturvallisuuden parantamisesta

Valtioneuvoston E-selvitys E 17/2017 vp (asiakirja A 11)
Liiteasiakirja Vallettan julistus tieliikenneturvallisuuden parantamisesta perusmuistio

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta lähetti asian mahdollisia toimenpiteitä varten liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

12. Valtioneuvoston selvitys: OSA; Komission tiedonanto palauttamisesta

Valtioneuvoston E-selvitys E 18/2017 vp (asiakirja A 12)
Liiteasiakirja OSA; Komission tiedonanto tehokkaammasta palauttamispolitiikasta perusmuistio

Asia on saapunut eduskuntaan.

Valiokunta lähetti asian mahdollisia toimenpiteitä varten hallintovaliokuntaan.

13. Euroopan unionin neuvoston kokous 8.-9.12.2016 (Oikeus-ja sisäasiainneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 100/2016 vp
EUN-raportti OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 8.-9.12.2016, OIKEUSASIAT Oikeusministeriön raportti 12.12.2016 (asiakirja A 13)
EUN-raportti OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 8.-9.12.2016 Brysselissä, SISÄASIAT Sisäministeriön raportti 20.12.2016 (asiakirja B 13)

Raportointi

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- ministeri Jari Lindström

- ministeri Paula Risikko

avustajinaan:
neuvotteleva virkamies Eeva Aittoniemi
oikeusministeriö
ylijohtaja Jorma Vuorio
ylijohtaja Laura Yli-Vakkuri
erityisasiantuntija Riikka Rytkönen
sisäministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

14. Epävirallinen oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 26.-27.1.2017

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 112/2016 vp
EUN-raportti Epävirallinen OSA-ministerikokous 26.-27.1.2017; oikeusasiat Oikeusministeriön raportti 2.2.2017 (asiakirja A 14)
EUN-raportti OSA; Epävirallinen oikeus- ja sisäministerikokous Maltalla - sisäasiat 26.1.2017 Sisäministeriön raportti 3.2.2017 (asiakirja B 14)

Raportointi

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- ministeri Jari Lindström
- ministeri Paula Risikko

avustajinaan:
neuvotteleva virkamies Eeva Aittoniemi
oikeusministeriö
ylijohtaja Jorma Vuorio
ylijohtaja Laura Yli-Vakkuri
erityisasiantuntija Riikka Rytkönen
sisäministeriö

Merkittiin raportti saapuneeksi

Raportointi valmis.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

15. Euroopan unionin neuvoston kokous 27.-28.3.2017 (Oikeus-ja sisäasiainneuvosto)

Eurooppa-neuvoston ja EUn neuvostojen kokoukset EUN 15/2017 vp Sisäministeriön ja oikeusministeriön muistio 22.3.2017 (asiakirja A 15)

Valmistelu

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- ministeri Jari Lindström
- ministeri Paula Risikko

avustajinaan:
neuvotteleva virkamies Eeva Aittoniemi
oikeusministeriö
ylijohtaja Jorma Vuorio
ylijohtaja Laura Yli-Vakkuri
erityisasiantuntija Riikka Rytkönen
sisäministeriö

Ministerit Risikko ja Lindström esittelivät kokouksen asiat. Seuraavista asialistan kohdista käytiin keskustelua.

SISÄASIAT

–Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistus ja uudelleensijoittaminen (U29/2016 vp, U 30/2016, U 31/2016 vp, U 34/2016 vp, U 35/2016 vp, U 36/2016 vp, U 37/2016 vp)

a)Dublin: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta (uudelleenlaadittu teksti) (U 31/2016 vp)

b)Vastaanotto-olosuhteet: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (uudelleenlaadittu teksti) (U 37/2016 vp)

c)Vaatimukset: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiselle kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle ja myönnetyn suojelun sisällölle sekä pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta 25 päivänä marraskuuta 2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamisesta (U 35/2016 vp)

d)Menettely: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta (U 34/2016 vp)

e)Eurodac-järjestelmä: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Eurodac-järjestelmän perustamisesta sormenjälkien vertailua varten kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua

koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 604/2013 tehokkaaksi soveltamiseksi, laittomasti oleskelevan kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön tunnistamiseksi sekä jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten ja Europolin esittämistä, Eurodac-tietoihin lainvalvontatarkoituksessa tehtäviä vertailuja koskevista pyynnöistä (uudelleenlaadittu) (U 30/2016 vp)

f)Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto (EASO): Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) N:o 439/2010 kumoamisesta (U 29/2016 vp)

g)Uudelleensijoittamiskehys: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin uudelleensijoittamiskehyksen käyttöönotosta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 516/2014 muuttamisesta (U 36/2016 vp)

Puheenvuoron käyttivät ed. Tuppurainen, Elo, Biaudet, Essayah, Karimäki ja Gustafsson.

Keskustelun kuluessa ed. Tuppurainen teki ed. Gustafssonin kannattamana ehdotuksen siitä, että suuri valiokunta hyväksyisi seuraavan eduskunnan kannan: Eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän on perustuttava yhteisesti sovittuihin sääntöihin ja oikeudenmukaiseen vastuunjakoon sekä varmistettava turvapaikanhakijoiden ihmisoikeuksien ja oikeusturvan toteutuminen kaikkialla Euroopassa. Myös turvallisten ja laillisten maahantuloväylien luominen Eurooppaan on ensisijaisen tärkeää. Suomen toimintalinjan on tuettava laajasti käsittelyssä olevia EU-tason aloitteita muuttoliikkeen hallinnassa. Suomen on valmistauduttava ja vaikutettava EU:ssa siihen, että tarvittaessa on valmius ottaa käyttöön sitovat kiintiöt turvapaikanhakijoiden sijoittamiseksi ja toimivan eurooppalaisen ratkaisun löytämiseksi. Vapaaehtoiset toimet eivät tähän mennessä ole olleet riittäviä, sillä esimerkiksi turvapaikanhakijoiden sisäisiä siirtoja ei ole saatu toimimaan EU-tasolla, eikä kaikkien jäsenvaltioiden sitoutuminen asiaan ole ollut riittävää. Turvallisten maiden listaa on seurattava ja päivitettävä säännöllisesti, jotta voidaan tarvittaessa varmistaa turvapaikanhakijoiden turvallinen palauttaminen. Ehdotus hylättiin äänin 9 - 7 (tyhjiä 1).

Ed. Biaudet esitti ed. Karimäen kannattamana, että suuri valiokunta hyväksyisi eduskunnan kannaksi suuren valiokunnan lausuntoon (SuVL 6/2016 vp) jätetyn eriävän mielipiteen 3 mukaisen kannan. Esitys hylättiin äänin 9 - 7 (tyhjiä 1).

Ed. Essayah teki seuraavan ehdotuksen eduskunnan kannaksi: Suomen tulee vastustaa komission esittämää automaattista jakomekanismia turvapaikanhakijoiden siirtämisestä EU-jäsenmaasta toiseen ja siitä johtuvaa Dublin-järjestelmään esitettävää muutosta. Automaattisen jakomekanismin hyväksyminen on toimivallan siirto maahanmuuttopolitiikassa jäsenmailta komissiolle. Lisäksi esitetyn mukaan komissio antaisi täytäntöönpanosäädöksen, jossa täsmennettäisiin solidaarisuusmekanismin käytön käytännön yksityiskohdat. Esitetty malli on omiaan heikentämään velvoitteita ja kannusteita hallita maahantulijoiden virtaa siirtämällä painetta muille jäsenvaltioille. Erityisesti tämä koskettaa tilannetta, jolloin laskennallisen viitearvon täyttyminen lähestyy. Automaattisen jakomekanismin toimenpiteiden oikeusperustaa ja oikeasuhtaisuutta sekä menettelyn synnyttämän mahdolli-

sen riskin ihmissalakuljetuksen ja ihmiskaupan ja vakavan rikollisuuden lisääntymisen suhteen ei myöskään ole riittävästi selvitetty. Esitykseen sisältyy lisäksi mahdollisuus jäsenvaltiolle olla osallistumatta korjausmekanismiin 12 kuukauden ajan, jos se suorittaa ns. 250 000 euron solidaarisuusmaksun yhtä hakijaa kohden niille jäsenvaltioille, jotka määritettiin vastuullisiksi käsittelemään siirretyt hakemukset. Kyseinen esitys on erittäin merkillinen, koska jäsenmaa maksaisi tulevaisuudessa siitä, etteivät kaikki maat kykene noudattamaan Dublin-säännöstön perusperiaatetta. Esitys raukesi kannattamattomana.

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 27/2017 vp: Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston toimintalinjaan asioissa U 29/2016 vp, U 30/2016, U 31/2016 vp, U 34/2016 vp, U 35/2016 vp, U 36/2016 vp ja U 37/2016 vp.

–Rajaturvallisuuteen liittyvät tietotekniset toimet (U 22/2016 vp, U 3/2017 vp)

a)ETIAS: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän (ETIAS) perustamisesta (U 3/2017 vp)

b)Rajanylitystietojärjestelmä (EES) (U 22/2016 vp)

Valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 28/2017 vp: Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston toimintalinjaan asioissa U 22/2016 vp ja U 3/2017 vp.

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

–Muuttoliikepolitiikka

Puheenvuoron käyttivät ed. Tuppurainen ja Niikko. Ministeri Risikko vastasi puheenvuoroihin.

–Palauttamispolitiikka: tuloksellisuuden lisääminen (E 18/2017 vp)

Valiokunta käsitteli asiaa EU-neuvoston (oikeus- ja sisäasiainneuvosto 27.-28.3.2017) asialistalla.

Puheenvuoron käytti ed. Biaudet. Ministeri Risikko vastasi puheenvuoroon.

OIKEUS

–Digitaalisen sisällön toimittaminen: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tietyistä digitaalisen sisällön toimittamista koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista (U 25/2015 vp)

Valiokunta käsitteli asiaa EU-neuvoston (oikeus- ja sisäasiainneuvosto 27.-28.3.2017) asialistalla.

–Talousrikollisuuden ja terrorismin rahoituksen torjunta (U 1/2017 vp, U 2/2017 vp)

a) Rahanpesu: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rahanpesun torjumiseksi rikosoikeudellisin keinoin (ensimmäinen käsittely) U 1/2017 vp

b)Menetetyksi tuomitseminen: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta (U 2/2017 vp)

Valiokunta käsitteli asiaa EU-neuvoston (oikeus- ja sisäasiainneuvosto 27.-28.3.2017) asialistalla.

–Palaavat ulkomaiset terroristitaistelijat: rikosoikeudelliset toimintavaihtoehdot

Puheenvuoron käytti ed. Elo. Ministerit Lindström ja Risikko vastasivat puheenvuoroon.

Valiokunta merkitsi selvityksen saaduksi.

16. Toissijaisuusasiat

Valiokunta merkitsi toissijaisuusasioiden listan saapuneeksi. (liite A 16)

17. Muut asiat

Työjaoston kokous ti 28.3.2017 klo 11.00 - 13.00, kokoushuone 6FA06, 6. krs

Matkoja:

- COSAC-kokous su 28.- ti 30.5.2017, Malta (pj. Virolainen, vpj. Louhelainen, vpj. Tuppurainen, ed. Anttila, ed. Vartiainen, ed. Karimäki)

18. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on keskiviikkona 29.3.2017 klo 13.00

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Anna Sorto